

ФУТБОЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ ВІДНОВЛЕННЯ

Мельник О., Матвеев С., Бабенко Д.

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Вступ. Інфраструктура в спорті і особливо в таких його видах як футбол є важливою складовою його розвитку. Війна, що триває в нашій країні з 2014 року, а також широкомасштабне вторгнення росії в Україну, призвело до масових руйнувань спортивних об'єктів, у тому числі футбольних стадіонів і тренувальних баз. Їх втрата для сучасного спорту суттєво ускладнила проведення матчів, негативно вплинула на процеси підготовки спортсменів, логістику організації турнірів на національному рівні і загальмувала подальший розвиток футболу в нашій країні.

Відновлення невеликих стадіонів, які були зруйновані внаслідок ворожих ударів стануть важливим кроком у соціальному та психологічному відновленні населення. Футбол може стати частиною реабілітації військових, які повертаються з фронту та відвертатиме увагу від поганих спогадів. Для цивільного населення це також змога відволіктися від негативних подій та отримати позитивні емоції від цієї гри. Тому тему нашого дослідження можна вважати актуальною.

Мета дослідження – визначення напрямків відновлення футбольної інфраструктури.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел та статистичних даних.

Результати дослідження та їх обговорення. Внаслідок бойових дій в Україні пошкоджено або знищено понад 500 спортивних об'єктів. Серед яких значна частина – футбольні стадіони та тренувальні бази. Серед найбільших втрат – «Донбас Арена» (Донецьк), яка була однією з найсучасніших арен у Східній Європі. Внаслідок авіаударів зруйновані: стадіон **ФК «Десна» (Чернігів)**, а також стадіони в Маріуполі, Харкові, Миколаєві та в багатьох інших містах [1, 5].

Станом на червень 2024 рік в Житомирській області зруйновано або пошкоджено шість спортивних об'єктів, у Київській області - 2, Києві - 5, Чернігові - 10, Сумах - 12, Одесі - 5, Миколаєві - 25, Херсоні - 81, Дніпропетровську - 19, Запоріжжі - 7, Харкові - 172, Донецьку - 73 та в Луганську – 101 об'єкт [5].

Окрім великих спортивних центрів, значних руйнувань зазнали регіональні стадіони та тренувальні бази, що суттєво ускладнило підготовку молодих футболістів, організацію і проведення місцевих чемпіонатів.

Важливим кроком у відновленні спортивної інфраструктури стало створення за ініціативи Президента України Володимира Зеленського платформи UNITED24. Ця програма дозволяє кожному бажаючому в будь-якій точці світу зробити свій внесок у відбудову України, зокрема спортивних об'єктів. Усі кошти надходять на спеціальні рахунки Національного банку України, що гарантує їх прозоре та цільове використання [3].

Фінансові втрати також є значними. За попередніми оцінками, загальна сума збитку, спричиненого руйнуванням футбольної інфраструктури перевищує **250 мільйонів доларів** [4]. Крім того, клуби в постраждалих регіонах втратили джерела доходів, що пов'язані з продажем квитків на матчі, співпраці із спонсорами та неможливістю нормального функціонування футбольних академій. Важливо зазначити, що руйнування інфраструктури також призвело до зниження рівня зацікавленості молоді до спорту, що може мати довгострокові негативні наслідки для подальшого розвитку українського футболу. Водночас, не менш важливим аспектом є те, як війна впливає на ментальне здоров'я гравців, тренерів і всієї спортивної спільноти.

Тому слід зазначити, що крім матеріальних втрат, важливим фактором впливу війни на спортсменів є морально-психологічний. Неможливість тренуватися у безпечних для життя умовах, відсутність стабільності негативно позначаються на мотивації футболістів. Багато гравців і тренерів змушені були покинути країну, що спричинило дефіцит спортсменів і кадрів у багатьох футбольних клубах нашої країни.

Аналіз проблем, що об'єктивно гальмують відновлення інфраструктури і розвиток вітчизняного футболу взагалі, дає підстави серед багатьох виділити п'ять основних:

- вимушене переміщення спортивних команд до інших регіонів країни, або за кордон;
- відсутність належних умов для тренувального процесу футболістів;
- суттєве обмеження можливостей для організації та проведення змагань (особливо для молодіжних і аматорських команд);
- втрата робочих місць для тренерів, персоналу стадіонів та організаторів турнірів;
- відсутність стабільності фінансування діяльності футбольних клубів.

На основі міжнародного досвіду післявоєнного відновлення Боснії і Герцеговини ми можемо запропонувати такі перспективні напрямки відновлення футбольної інфраструктури [2]:

- залучення міжнародної допомоги (Світовий банк, ЄБРР, USAID);
- створення прозорих механізмів фінансування, де пріоритет - регіони, готові до відновлення за європейськими стандартами;
- розробка державної цільової програми з відновлення спортивної інфраструктури у тісній співпраці з Українською асоціацією футболу, місцевими органами влади та міжнародними партнерами.

Висновки.

Війна завдала нищівного удару українському футболу, спричинивши не лише руйнування інфраструктури, а й системну кризу - від розпаду команд до втрати мотивації серед молодих спортсменів, що створило загрозу довгострокового занепаду галузі. Ключ до успіху – у поєднанні міжнародної підтримки, державних програм та досвіду іноземних країн. На прикладі міжнародних ініціатив, таких як UNITED24, Україна вже демонструє, що прозорість, партнерство та інновації можуть слугувати ефективними інструментами відбудови.

Головне завдання – не просто відновити зруйноване, а побудувати принципово нову інфраструктуру, орієнтовану на європейські стандарти та розвиток молодіжного футболу. Це дозволить не лише компенсувати втрати, але й вивести український футбол на якісно новий рівень.

Список використаних джерел.

1. Вплив військових дій на умови розвитку фізичної культури і спорту в громадах України / В. Приходько та ін. Науковий часопис. Фізична культура і спорт. 2024. Т. 9, № 182. С. 186–191.
2. Косаревич С. Післявоєнна відбудова Боснії і Герцеговини. *Центр Дністрянського*. 20.09.2022. URL: https://dc.org.ua/news/reconstruction-bosnia?utm_source.
3. Міністерство молоді та спорту України - UNITED24: Мінмолодьспорту розпочинає збір коштів на відновлення молодіжної інфраструктури. Головна | Міністерство молоді та спорту України. URL: <https://mms.gov.ua/news/united24-minmolodsportu-rozpochynaie-zbir-koshtiv-na-vidnovlennia-molodizhnoi-infrastruktury> (дата звернення: 16.04.2025).
4. Міністерство молоді та спорту України - Вадим Гутцайт: «Ворог знищує наші спортивні комплекси, стадіони та палаци, але не знищить український спорт і нашу силу духу». Головна | Міністерство молоді та спорту України. URL: <https://mms.gov.ua/news/vadym-huttsait-voroh-znyshchuie-nashi-sportyvni-kompleksy-stadiony-ta-palatsy-ale-ne-znyshchyt-ukrainskyi-sport-i-nashu-sylu-dukhu> (дата звернення: 16.04.2025).
5. Interfax-Ukraine. Some 518 sports infrastructure facilities destroyed or damaged since start of Russia's full-scale invasion – NOC Vice President. Interfax-Ukraine. URL: <https://en.interfax.com.ua/news/sport/995635.html> (date of access: 16.04.2025).